رهنمای تدریس

«بیایید خواننده شویم»

رهنمای تدریس

«بیایید خواننده شویم»

برای تدریس کلان سالان

نوشتهٔ : عبدالحمید ممنون

PROPERTY OF ARIC Established 1989

انترلیت فوندیشن

پشاور، پاکستان

۲۰۰۰/۱۳۷۹

حق چاپ به مؤسسهٔ سواد آموزی لاوباک محفوظ است ، ۱۳۷۹/۲۰۰۰

حق تزئید در چاپ به مؤسسهٔ IAM است ، ۱۳۷۹/۲۰۰۰

چاپ دوم: انترلیت فوندیشن ، پوست بکس ۸۷۹ یونیورستی تاون ،
پشاور ، پاکستان

رسام : گریس مگنی

Teacher's Guide for *Let's Become Literate*
Guide to teaching Dari Adult Literacy

Written by Abdul Hamid Mamnoon

First Edition published by Laubach Literacy International
Box 131 Syracuse, New York 13210, USA

Revised Edition published in 2000 by InterLit Foundation
UPO Box 879, University Town, Peshawar, Pakistan

Copyright © 2000, Laubach Literacy International

Revisions for this edition, Copyright © 2000 IAM
UPO Box 879, University Town, Peshawar, Pakistan

All rights reserved. No part of this book may be reproduced or utilized in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying and recording or by any information storage and retrieval system, without permission in writing from the publisher.

Printed by Pan Graphics, Islamabad, Pakistan

Cover Illustration by Grace Magney

ISBN 969-8343-14-8

فهرست مطالب

عنوان		صفحه
مقدمه		۱
مطالبی در تدریس کلان سالان		۱
سفارش‌هایی برای معلمین کلان سالان		۲
مقایسهٔ وضع اجتماعی و تدریسی کلان سالانبا اطفال		٤
شروع تدریس کتاب: «بیایید خواننده شویم»		٦
تمرین نوشتن		۸
شروع خواندن و نوشتن		۸
یاد داشت‌ها		۸
درس صفحه ۳ اول کتاب	آ ر د	۹
درس صفحه ٤	ا ن ن	۱۱
درس صفحه ۵	ب ب	۱۵
درس صفحه ٦	اَ ـَ	۱۸
درس صفحه ۷	و	۲۰
درس صفحه ۸		۲۳
درس صفحه ۹	م م	۲٤
درس صفحه ۱۰	س س	۲٤
درس صفحه ۱۱	ت ت	۲۵
درس صفحه ۱۲		۲۵
درس صفحه ۱۳	او و	۲٦
درس صفحه ۱٤	ی ی	۲٦
درس صفحه ۱۵	ز	۲۷
درس صفحه ۱٦		۲۷
درس صفحه ۱۷	ک ک	۲۸
درس صفحه ۱۸	ایـ یـ ی	۲۸
درس صفحه ۱۹	ـاِـ	۲۸
درس صفحه ۲۰	ـِـ	۲۹
درس صفحه ۲۱	ـه ه	۲۹
درس حفحه ۲۲	اُ ُ	۳۰

درس صفحه ۲۳	پ پ	۳۰
درس سفحه ۲٤	یَ یَ	۳۰
درس صفحه ۲۵	ش ش	۳۱
درس صفحه ۲٦	خ خ	۳۱
درس صفحه ۲۷	آیِ ای	۳۱
کتاب آسان اول		۳۲
امتحان اول		۳۲
درس صفحه ۲۸		۳٤
درس صفحه ۲۹	هـ ـهـ ـهـ	۳٤
درس صفحه ۳۰	ـه ه	۳۵
درس صفحه ۳۱		۳۵
درس صفحه ۳۲	اَو وَ	۳۵
درس صفحه ۳۳	چ چ	۳٦
درس صفحه ۳٤	ء	۳٦
درس صفحه ۳۵		۳٦
درس صفحه ۳٦	ای	۳۷
درس صفحه‌های ۳۷ و ۳۸		۳۷
درس صفحه ۳۹	ف ف	۳۷
درس صفحه ٤۰	ل ل	۳۸
درس صفحه ٤۱	ج ج	۳۸
درس صفحه ٤۲		۳۸
درس صفحه ٤۳	گ گ	۳۹
درس صفحه ٤٤	غ غ غ غ	۳۹
درس صفحه ٤۵	ژ	۳۹
درس صفحه ٤٦	ق ق	۳۹
درس صفحه ٤۷		٤۰
کتاب آسان دوم		٤۰
امتحان دوم		٤۰
درس صفحه ٤۸		٤۰
درس صفحه ٤۹	ذ	٤۱
درس صفحه‌های ۵۰ و ۵۱	ص ص	٤۲

درس صفحهٔ ۵۲	حـ ح	٤٢
درس صفحه ۵۳	وبـ وی	٤٢
درس صفحه ۵٤		٤٢
درس صفحه‌های ۵۵ و ۵٦	ضـ ض	٤٣
درس صفحه ۵۷	ط	٤٣
درس صفحه‌های ۵۸ و ۵۹	عـ ـعـ ـع ع	٤٣
درس صفحه ٦۰	ظ	٤٣
درس صفحه ٦۱	ذ ث	٤٤
درس صفحه ٦۲	ئـ ـئـ	٤٤
درس صفحه ٦۳		٤٤
جدول الفبا بعد از اکمال		٤۵
درس صفحه‌های ٦۵ و ٦٦		٤٦
درس صفحه‌های ٦۷، ٦۸، ٦۹ و ۷۰		٤٦
کتاب آسان سوم		٤٦
امتحان سوم		٤٦

مقدمه

یاد گرفتن خواندن و نوشتن در زندگی روزمره، با انسان بسیار کمك و فایده میرساند. کسیکه میخواهد زندگی او بهتر شود باید خواندن و نوشتن را یاد بگیرد. لاکن طریقه درس دادن به کلان سالها به اطفال فرق دارد. پیش آمد معلم با کلان سال باید مثل پیش‌آمد با اطفال نباشد. با کلان سال باید با احترام و ادب پیش‌آمد کنیم. کلان سال وقتی به درس خود علاقمندی نشان داده دوام خواهد داد که خوش‌حال نگاه داشته شود. پس کوشش کنید که او را تشویق نمایید و از پیشرفت‌های او تحسین کنید.

پیش از شروع درس خود را به شاگردان معرفی کنید و کوشش کنید تا نام همهٔ شاگردان را یاد بگیرید و با آنها به قسم یك دوست و رفیق پیش‌آمد کنید. معلم کلان سال باید زیاد حوصله داشته باشد.

مطالبی در تدریس کلان سالها

البته به شما واضح است که طرز تدریس کلان سالها از تدریس اطفال تفاوت دارد. هرگاه معلم اطفال خواسته باشد به کورس کلان سالها تدریس نماید، او در یك موقف جدیدی قرارمیگیرد. باید پیش‌آمدهای قبلی خویش را کاملاً عوض کند پیش‌آمد او با شاگردان کلان سال باید هرگز مانند اطفال نباشد. بلکه با آنها باید مودبانه رفتار کرد.

کوچکترین مفکوره‌ایکه معلم با آن تفوق جویی کند وضع تدریس را خراب میسازد! زیرا کلان سالها نهایت حساس استند. حس کم بینی نسبت به ایشان آنها را رنج میدهد. مایوس ساختن یك کلان سال بیسواد بسیار آسان است. ازین لحاظ کلمه های «نی» و «غلط» از لست لغات ما باید کشیده شود. ما بلی میگوییم وقتیکه منظور ما «نی» باشد. و در موقع غلطی جدی، طور غیر مستقیم او را تصحیح میکنیم. یك طفل اگر از درس ناراضی باشد باز هم مجبور است از ترس به مکتب بماند، اما اگر یك شاگرد کلان سال برنجد، نگه کردن او در صنف دشوار است.

او وقتی به آموختن ادامه خواهد داد که رابطه او با معلم دوستانه بوده و وضع تدریس معلم برایش دلچسپ باشد، و همچنان تشویق گردد و از پیشرفت‌های او تحسین شـــــــود.

سفارشهایی برای معلمین کلان سالان

این سفارشها به اساس اختلافات فردی و اجتماعی که بین اطفال و کلان سالان موجود است تحریر یافته، و اصل اختلافات به تعقیب این مبحث می‌آید. اگر معلمین به پیشنهادهای زیر توجه کنند در تدریس کلان سالان موفق‌تر خواهند بود.

۱- همه شاگردان صنف خود را بشناسید و قدری هم در بارهٔ خصوصیات زندگی، کار و پیشهٔ آنها بدانیـــــد.

۲- قوهٔ بینش و شنوایی بعضی از شاگردان کلان سال ضعیفتر میباشد لذا معلم باید متوجه باشد و کسی را که ضعف بینایی و شنوایی دارد به معلم و تخته نزدیکتر بنشـــاند.

۳- لازم است معلم یك محیط دوستانه و ارتباط صمیمی بین خود و شاگردان بوجود بیاورد. تا به این وسیله یکی از عوامل پیشبرد کار و در عین حال تشویق کلان سالها فراهم شده بتواند.

٤- میل سواد آموزی را در کلان سالها تقویت نمایید، این موضوع از شروع الی ختم کورس اهمیت دارد. اطفال تقریباً بدون توجه به فواید تحصیل به صنف میایند. ولی اگر کلان سالها احساس کند که تحصیل برای او بیفایده است صنف و درس را ترك خواهـــــد کرد.

۵- کلان سال مایل است هر چه زودتر از نتیجهٔ زحمات خویش بهره برداری کند بنابرآن معلم باید دایماً در فکر اثبات غیر مستقیم نتایج درس او باشد. مثلا در فرصتیکه تدریس بعض از حروف و حرکات الفباء صورت گرفت، با استفاده از معلومات و ذوق شاگردان میتواند نوشتن نامهای ایشان را برای‌شان یاد بدهـــــد.

۶- معلم باید مطابق سویهٔ کلان سالان به زبان ساده‌ای که مطابق فهم آنها باشد تکلم کند.

۷- انضباط خشکی که از طرف بعض معلمین در صنوف اطفال بکار میرود نباید در صنف کلان سالها تعقیب شود. باز خواست کردن، خجالت دادن و تنبیه کردن در صنف کلان سالان هرگز جایز نیست. تطبیق کردن این قبیل انضباط‌ها موجبات از بین رفتن صنف را فراهم میسازد.

۸- کلان سالان باید آزاد گذاشته شوند، هر وقت میخواهند به صنف بیایند و هر وقت مایلند صنف را ترک بگویند. اگر کلان سال به ارزش درس عقیده داشته باشد و به مشکلی هم مواجه نباشد، هیچوقت بدون سبب از درس و صنف کناره‌گیری نخواهد کرد. اما ناگفته نماند که اگر معلم خود درین مورد پیشقدم شود و وظیفه شناسی را عملاً مراعات نماید، بدون تردید در پابندی شاگردان نیز اثری عظیم خواهد داشت.

۹- معلم باید هرچه زودتر پیشرفت درس را به جایی برساند که کلان سال احساس کند تدریس برای او مفید است. اگر کلان سال یقین داشته باشد که از هر ساعت تدریسی مطلب تازه‌ای یاد خواهد گرفت به ادامهٔ درس رغبت پیدا میکند. تکرار و تاکید زیاده از حد در تدریس، اکثراً آنها را از ادامهٔ درس خسته و بالاخره بیزار میسازد.

۱۰- برای اینکه معلم کلان سالان بطور واضح از پیشرفت شاگردان و طرز کار خویش آگاه شود، بهتر است به وقفه‌ها شاگردان را بطریقه و روش‌های مختلف طور مستقیم و غیر مستقیم ارزیابی نماید.

۱۱- به شاگردهایکه آهسته پیش میروند باید تاحد امکان توجه کنید و در عین زمان از دیگران هم غافل نشوید، یعنی همه باید به کاری مشغول باشند. بخاطر داشته باشید شاگردیکه آهسته پیش میرود اکثر بخوبی میتواند تا اخیر ادامه دهد. در صورتیکه او از درس صرف نظر نمی‌نماید شما صرف نظر نکنید.

۱۲- تا میتوانید کمتر حرف بزنید، از سخنرانی زیاد معلم، شاگرد خواننده نمی‌شود. او به صنف آمده تا خواندن را بیاموزد نه اینکه به پر حرفی‌ها گوش بدهد. پس معلم کلان سال باید به فکر کمك کردن به شاگردان در صنف برود نه تدریس سخنرانی نمودن.

۱۲- دقایق اول درس را از دست ندهید بهترین موقع بـــرای تدریس کلان سالها همـــان ۱٤ - ۲۰ دقیقهٔ اول ساعت است. بـهترین درس آن است که پیش از خسته شـدن شاگردان خاتـمه یافته باشد.

۱٤- وقتیکه شـاگردی از خستگی فاژه بکشد، فـوری درس را قـطـع کنـید و از او خـــواهش کنید به نوشتن شروع کند. برای شاگرد خسته شده تدریس بی‌ثـمر است اگـــر این مـــوضوع چنـــدین مرتبه تـکرار مـــیشود، نشان میدهد که درسها دلچسپ نیست و یـــا شاید معلم پر گویی کرده است.

۱۵- هیچوقت یك کلـــــمه را بعد از شاگـــرد تکرار نکنید. یعنی وقتیـــکه شاگرد شما کـلمه «آرد» را درست تلفظ میکند، عین کلمه را بعد از شاگرد نگویید. اینکار باعث انزجار شـــاگرد کـلان سال و ضیاع وقت میگردد.
متاسفـــانه اکثر معـلمین نادانسته ایـــن اشتبـاه را مرتکب میشوند. در حالیکـــه از نگاه تدریس کلان سالان خیلی مهم شمرده میشود.

مقایسهٔ وضع اجتماعی و تدریسی کلان سالان با اطفال

۱- کـلان سال شخصـــاً تصمـــیم میگیرد کـــه در صنف حـاضر شـود و آنـــچه را در زمـان طفولیت نیاموخته یاد بگیرد، اما تصمیم تحـصیل نـمـودن اطـفال توسط والدین آنها اتخـاذ میشود.
(چنانچه در قسمت اخیر سفارش شماره (٤) معلمین قبلاً به آن اشاره شـــده.)

۲- کلان سالها متوجه نفع آنی و فوری سواد آموزی‌اند، در صورتیکه قـضاوت اطفال و توقع نتایج تحصیل ایشان اکثراً به والدین و اجتماع‌شان متعلق است.
(سفارش‌های شماره (۵ و ۹) این مطلوب را تایید نموده است.)

۳- اختلافات فردی از لحاظ سن، تجربه، اعتقادات و مـوقعیت اجتـماعی در بین صنف کـلان سـالان بمراتب بیشتر از اطفال است.
(ازین لـحاظ سـفارش‌های شماره (۱ و ۲) بهتر است در نظر گرفته شود.)

٤- کلان سـالها نسبت به گرفتاری‌هـای زندگی شاید طور منظم به صنف حاضر شده نتوانند در صورتیکه اطفال مکتبی در حاضری صنف نسبتاً منظم‌اند.
(روی همین اصل سفارش شماره (۸) نگاشته شده است.)

۵- کلان سال بنا بر مصروفیت پیش بردن چرخ زنـــدگی و کار روزانهٔ خـــویش خسته میشود و شاید خسته به صنف حاضر شود، اما اطفال با یك نشاط مخصوص و بدون خستگی وارد صنف میشوند.

٦- از یك متعلم خورد سال هیچگاه شنیده نشود که بگوید «من استعداد آموختن ندارم»، ولی شاگرد کلان سال اغلب میگوید که «من پیر شده‌ام و موقع درس خواندنم گذشته است.»

تبصره: بر خلاف عقیدهٔ عمومی، ذهن انسان بر اثر ازدیاد ســـن، قدرت آموختن را از دست نـمی‌دهد. کلان سالها کمی دیرتر یاد میگیرند ولی دیر هم فراموش میکنند.

۷- در صنف کلان سالها معلم اکثراً جوانتر از شاگردان خود است و حال آنکه در صنف اطفال همیشه سن معلم بیشتر از سن شاگردان اوست.
(ازین لحاظ سفارش شماره (۷) قابل توصیه و تطبیق میباشد.)

۸- در صنف کلان سالها تجربهٔ شاگردان در بعضی موضوعات بیشتر از معـــلم است ولی در صنف خورد سالان در اکثر مسایل معلم تجربهٔ زیادتر دارد.
تذکر: یك تعداد تفاوتهای قابل ملاحظهٔ دیگر نیز بین مـوقف کلان سالها و اطفال مـــوجود است معلمین محترم میتوانند عده‌ای از این اختلافات را خودشان یاد داشت نمایند.

شروع تدریس کتاب: «بیایید خواننده شویم»

در صفحهٔ اول کتاب یك صحنهٔ درس را نشان میدهد، که این شکل و شکل‌های صفحهٔ دوم برای تمرین تصویر خوانی است.

در صفحهٔ دوم و حصهٔ بالایی صفحه، شکل یك تعداد اشیا نشان داده شده، که دو قطار دارد، و در قسمت پایانی صفحهٔ دوم یك تعداد علامات آمده. - این علامات برای تمرین نوشتن است. این دو صفحه برای آمادگی و تشویق کلان سالها میباشد. پس روز اول درس، برای معرفی شدن با شاگردان و آمادگی در نظر گرفته شده است.

در روز اول درس بعد از معرفی شدن با شاگردان آنها را با کتاب - کتابچه و پنسل آشنا بسازید. به آنها یاد بدهید که قلم چه قسم در وقت نوشتن گرفته می‌شود. و در وقت خواندن و نوشتن از راست به چپ و از بالا به پایان میرویم. بعد تصویر یا شکل صفحهٔ اول کتاب را برای شاگردان نشان بدهید. از آنها بخواهید که در بارهٔ آن فکر کنند.

پس از آن از یکی از شاگردان طور داوطلب خواهش کنید که در بارهٔ تصویر چیزی که فهمیده بیان کند. شما به حیث معلم دایم کوشش کنید سوال‌کننده و رهنما باشید. بگذارید که خود شاگردها زیادتر فکر کنند و سخن بزنند.

نمونهٔ سوال‌هایکه در بارهٔ تصویر یا لوحه اول کتاب شاید پرسان کنید و جوابهایی که از زبان شاگردان بشنوید شاید اینطور باشد:

معلم به تصویر اشاره کند و بگوید: در این شکل چه میبینید؟

شاگرد خواهد گفت: در این شکل یکنفر معلم و چند نفر شاگرد میبینیم.

معلم: شاگردها چه میکنند؟

شاگرد: درس میخوانند.

معلم: چرا شاگردها درس میخوانند؟

شاگرد: برای اینکه خواننده شوند.

معلم: آیا خواننده شدن فایده دارد؟

شاگرد: بلی، فایده دارد.

معلم: بفکر شما خواننده شدن چه فایده دارد؟

شاید شاگرد چند فایدهٔ سواد آموزی را بیان کند - در این وقت از دیگر شاگردان هم شاید فایدهٔ سواد آموزی یك یك پرسان شود، تا نظر خود را بگویند یا شاید گفته‌های

رفیق خودرا تکرار کنند - معلم هم به نوبت خود در بارهٔ فایدهٔ سواد آموزی چند کلمه‌ای شرح بدهد.

بعد از آن به تصویر یا لوحهٔ دوم بروید.

در لوحه یا تصویر دوم کتاب شکل یك تعداد اشیا نشان داده شده‌اند.

در قطار اول یا بالایی تصویر سه شکل نشان داده شده، در این اشکال علاوه بر موضوع از راست به چپ و از بالا به پایین رفتن، مفکورهٔ کلمه معرفی میگردد.

مثلاً داس یك کلمه است و هر کلمه از یك تعداد صداها ساخته شده.

شما میتوانید کلمه را به صداهای آن تجزیه نمایید.

طریق تدریس لوحه یا تدریس دوم کتاب اینطور پیشنهاد میشود:

به شکل‌های قطار اول اشاره کنید، و از شاگردان بپرسید - در این قطار چند شکل میبینید؟

شاگردان شاید بگویند سه شکل.

معلم: شمار کنید!

شاگرد: میشمارد (یك - دو - سه).

معلم: شکل اول چیست؟

شاگرد: داس است.

معلم: شکل دوم چیست؟

شاگرد: آش است.

معلم: شکل سوم چیست؟

شاگرد: ناك است.

معلم پس به شکل‌های اول، دوم و سوم میرود و میگوید:

داس یك کلمه است. آش یك کلمه است. و ناك یك کلمه است.

(معلم باید فرق بین کلمهٔ توحید «دینی» و اصطلاح کلمهٔ که در لسان استعمال میشود واضح سازد) و بعد معلم شرح دهد که هر کلمه از چند حرف یا صدا ساخته شده است، مثلاً صدای آخر کلمهٔ داس صدای «س» است. و صدای آخر آش «ش» است.

البته نام حروف را در این جا نمیگیرد فقط صدای آنرا تلفظ میکند.

بعداً معلم به شکل‌های قطار دوم لوحه اشاره میکند و مثل قطار اول سوالهایی از شاگردان میپرسد یعنی قطار دوم را هم مثل قطار اول تدریس مینماید.

تمـــــرین نـــوشـــتن

در قسمت پایانی لوحهٔ دوم کتاب یك تعداد علامات چاپ شده، این علامات برای تمرین نوشتن است. این تمرین شاگردان را برای نوشتن آماده میسازد. در کتاب «بیایید خواننده شویم» برای نوشتن از خط‌های هموار کار گرفته شده، که این خط‌ها برای آسانی نوشتن است. باید تا پایان تدریس کتاب از خط هموار کار بگیریم. پیش از شروع نوشتن شاگردان باید بالا و پایین خط و روی خط هموار را بشناسند.

در تمرین نوشتن شاگردان باید فقط از پنسل کار بگیرند. معلم بر تخته چندخط هموار بکشد، و در اول همان علامات را که در سطر اول کتاب چاپ شده بر اساس خط هموار نوشته کند. پس از آن از شاگردان خواهش کنید که کتابهای خود را باز کنند و مانند این علامات در کتابچه‌های خود نوشته کنند. موقعیکه آنها بنوشتن علامات مشغول هستند به حرکت دست آنها توجه کنید تا اگر حرکت دست کسی غلط باشد آنرا تصحیح نمایید. وقتی که مطمین شدید که نوشتن علامات قطار اول را یاد گرفته‌اند. مثل سطر اول به تدریس علامات سطر دوم بپردازید.

شـــروع خـــواندن و نـــوشتن

قبل از شروع خواندن و نوشتن باید شاگردان یاد بگیرند که حروف و شکلهای آنها به تناسب خط هموار به دو دسته تقسیم شده‌اند. اول حرفهای که به روی خط هموار یا موازی با آن ختم میشوند حرف بعدی با آن میچسپد در غیر آن حرف بعدی با آن نمیچسپد. در تمام کتاب کار تدریس از آسان به مشکل و از معلوم به مجهول برده میشود. در اکثر صفحه‌های کتاب فقط یك یا دو کلمه تدریس میشود، که در ضمن این کلمه یك حرف یا صدای جدید معرفی میشود. و این کلمه را کلمهٔ کلید میگویند. بعد از اینکه کلمهٔ کلید را به شاگردان معرفی نمودید آنها باید بگویند که شکل کدام صداها را خوانده‌اند و شکل کدام صداها جدید میباشد.

یـــاد داشـــت هـــا

۱- در طریق تدریس این کتاب باید پیش از شروع هر درس کارت‌های مربوط همان درس نوشته شود یعنی کلمه‌ها، سیلاب و صداهای یك درس را بر کارت‌های مقوایی نوشته

کنید و در وقت تدریس آن کارتها را به شاگردان بدهید تا بخوانند و در ترکیب کلمه و ساختن جمله از آن کار بگیرند. (کلانی این کارت ها شاید ۹ X ۱۲ سانتی باشد.)

۲- در تدریس این کتاب از همان روزهای اول تدریس ساختن کلمه از صداها و ساختن جمله از کلمه‌ها باید تمرین شود.

۳- متوجه باشید که در این طریق از شروع تا آخر کتاب نام حرف‌ها مثل الف - بِ - پِ و غیره گرفته نمیشود، بلکه فقط صداهای حروف تلفظ میشود.

درس صفحه ۳ اول کتاب

در این صفحه هدف تدریس خواندن و نوشتن کلمهٔ کلید «آرد» است:

۱- از طریق پرسان نمودن سوال‌ها کلمهٔ آرد را از زبان شاگردان بشنوید و بعد شکل آرد را به ایشان نشان بدهید.

۲- توجه شاگردان را به نوشتهٔ کلمهٔ آرد جلب کنید، و بگویید که میخواهید خواندن و نوشتن آرد را به آنها یاد بدهید.

بعداً تدریس خود را به این ترتیب دوام بدهید.

معلم: کلمه آرد را کشاله دار بگویید!

شاگردان: (شاید به کمك معلم) آ - ر - د.

معلم: صداهای آرد را جدا جدا بگویید.

شاگردان: (شاید به کمك معلم) آ - ر - د.

معلم: آرد چند صدا دارد؟

شاگردان: سه صدا.

معلم: صدای اول چیست؟

شاگردان: «آ»، (معلم شکل «آ» را بروی تخته نوشته کند).

معلم: صدای دوم چه بود؟

شاگردان: «ر»، (معلم شکل «ر» را پهلوی شکل «آ» که قبلاً نوشته شده بود بنویسد).

معلم: گفتید صدای آخر چه بود؟

شاگردان: «د»، (معلم صدای «د» را پهلوی «آر» بنویسد تا به صورت «آرد» در آید.)

معلم: حالا کلمه را بخوانید!

شاگردها: آرد.

با نشان دادن کلمهٔ آرد بروی تختهٔ سیاه از هر نفر شاگرد بخواهید که کلمه آرد را بخواند.

۳- پس از آنکه همه شاگردان خواندن کلمهٔ «آرد» را یاد گرفتند، با کف دست یا کتاب شکل «ر» و «د» را بپوشانید. تا شاگردان فقط «آ» را ببینند و با اشاره به شکل «آ» بپرسید صدای اول چه بود؟

شاگردها: «آ».

بعد با پوشاندن شکل‌های «آ» و «د» و اشاره به شکل «ر» بپرسید صدای دوم چه بود؟ تا شاگردان جواب بدهند «ر» و اشاره به شکل «د» بپرسید صدای آخر چه بود؟ تا شاگردان جواب بدهند «د» بعد با اشاره به کلمهٔ آرد بگویید این کلمه را بخوانید! شاگردها میخوانند «آرد».

٤- پس از این مرحله شکل‌های آ - ر - د در کلمهٔ آرد باید توسط خود شاگردان به این ترتیب تشخیص شود که یکی از شاگردها شکل صدای «آ» را با تباشیر رنگه رنگ کرده بتواند. پس از آن یکی دیگر از شاگردان شکل «ر» و همین طور یکنفر دیگر شکل «د» را رنگ نمایند.

(اگر تباشیر رنگه موجود نباشد شاگردان در بالای نوشتهٔ قبلی باز با همان رنگ تباشیر بنویسند.)

۵- از هر نفر شاگرد بخواهید که به نوبت نزدیك تخته بیاید و کلمهٔ «آرد» را بنویسد.

٦- اکنون از ایشان بخواهید که صفحهٔ اول کتاب را از روی کتابهای خود بخوانند.

۷- در اطراف صحی بودن آرد و به تدریج شاید گندم و زراعت از شاگردان سوالاتی نمایید تا بعین وسیله آنها بفکر بهبود و انکشاف شوند و هم از یك نواخت بودن تدریس رهایی یـــــابـــنـــــــــد.

۸- اکنون کارت سرعت صداهای آ ـ ر ـ د و بعد کارت کلمهٔ آرد را یك یك به ایشان نشان بدهید تا بخوانند.

۹- سه قطعه کارتهای صداهای «ر ـ د ـ آ» را برای شان نشان بدهید و آنها را داوطلبانه بخواهید تا این کارت‌ها را پهلوی هم روی تخته به ترتیب گذاشته کلمهٔ «آرد» از آن بسازنـــد.

۱۰- صداهای «ر ـ د ـ آ» را برای همه شاگردان املا بگویید تا در کتابچه‌های خود بنویسند.

۱۱- از شاگردان بخواهید صفحهٔ ۲ کتاب را در کتابچه‌های خود از روی کتاب بنویسند ولی خط هموار را در نظر بگیرند و کلمهٔ مربوطه را اول بخوانند بعد بنویسیند.

۱۲- شما از طرز نوشتن ایشان ملاحظه نمایید و در اخیر نوشته‌های شان را از نظر بگذرانید.

درس صفحه ٤

هدف: ۱- تدریس ـلـفـن

۲- خواندن و نوشتن کلمهٔ نان و ترکیب دو جملهٔ ساده.

کلمهٔ کلید: نان

طریق تدریس:

۱- توجه شاگردان را جلب کنید و از ایشان بپرسید:

معلـــم: از آرد چه پخته میکنند؟

شاگردان: نان.

معلم: (با اشاره به شکل نان) این هم شکل نان است.

۲- همچنان به نوشتهٔ نان اشاره کرده توضیح نمایید که این نوشته کلمهٔ نان است و شما میخواهید خواندن و نوشتن نان را یاد بدهید. سپس چنین پیش بروید.

معلم : کلمهٔ نان را کشاله دار بگویید!

شاگردان: نـــ - ا - ن.

معلم: نان چند صدا دارد؟

شاگردان: سه صـــــدا.

معلم: صدای اول؟

شاگردان: «ن».

معلم: صدای دوم؟

شاگردان: «ا».

معلم: صدای آخر چه بود؟

شاگردان: «ن».

معلم: حالا ببینید میخواهم کلمهٔ «نان» را نوشته کنم، گفتید صدای اول آن چه بود؟
شاگردان: نـــــ.
(معلم شکل «نـ» را بر تخته مینویسد و ادامه میدهد.)
معلم: صدای دوم چه بود؟
شاگردان: «ا».
(معلم شکل «ا» را به «نـ» میچسپاند تا به صورت «نا» در آید.)
معلم: صدای آخر چه بود؟
شاگردان: «ن».
(معلم صدای «ن» را پهلوی «ا» به فاصلهٔ مناسب نوشته میکند تا بصورت «نان» در آید. با اشاره به کلمهٔ نان میگوید.)
معلم: حالا بخوانیـــــد!
شاگردان: «نان».

۳- مثل کلمهٔ «آرد» از هر نفر شاگرد بخواهید که کلمهٔ «نان» را بخوانند. وقتیکه مطمین شدید که همه خواندن کلمهٔ «نان» را یاد گرفتند، برای تشخیص حروف کـــــلمهٔ «نان» ابتدا روی شکل‌های «ان» را بپوشانید تا شاگردها فقط شکل «نـ» را ببینند و چنین ادامه بدهید.
معلم: این شکل چیست؟
شاگردان: نـ.
معلم: (در حالیکه روی شکل‌های «نـ - ن» را پوشانده است به شکل «ا» اشاره کرده میپرسد) این شکل چیست؟
شاگردان: «ا».
معلم: (شکل‌های نا را پوشانده و به شکل «ن» اشاره میکند) این شکل چیست؟
شاگردان: «ن».

٤- پس از آن به همان ترتیب که در مورد کلمهٔ آرد اقدام شد یکی از شاگردان را طور داوطلبانه بخواهید تا شکل «نـ» را رنگ کند و دیگری شکل «ا» و سومی «ن» را رنگ نمایند، و این کار را آنقدر تکرار نمایید تا همه شاگردان شما شکل‌های «نـــ - ا - ن» را کاملاً بشناسند.

۵- برای آنکه شاگردان شما شکل‌های «آ - ا - د - ر - ن - نـ» را بخوبی بشناسند و قواعد مربوط به آنها را یاد بگیرند تختهٔ سیاه را کاملاً پاك کنید و در قسمت بالای تخته کلمه‌های «آرد» و «نان» را بنویسید. آنگاه به شکل «آ» در کلمهٔ «آرد» اشاره کنید و بپرسید،

معلم: این شکل چه بود؟

شاگردان: «آ».

معلم: (با اشاره به شکل «ا» در کلمهٔ «نان») این شکل هم چه بود؟

شاگردان: «ا».

آنگاه هردو شکل «آ - ا» را علحیده نوشته کنید و برای شاگردان توضیح بدهید: طوریکه در این دو کلمه میبینید صدای «آ» دو شکل دارد. اگر در اول کلمه شنیده شود به شکل «آ» نوشته میشود و اگر در اول کلمه شنیده نشود به شکل «ا» نوشته میشود.

بعد به شکل «آ» اشاره کرده بپرسید،

معلم: پس این «آ» کدام «آ» است؟

شاگردان: «آ» اول.

معلم: چـــــــرا؟

شاگردان: بخاطریکه در اول کلمه است.

معلم: (با اشاره به کلمهٔ نان) در نوشتن کلمهٔ نان از کدام «آ» کار گرفته‌ایم؟

شاگردان: «ا دوم».

بعد به شکل «ر» اشاره کنید و بگویید!

معلم: این شکل چه بود؟

شاگردان: «ر».

بعد شکل «ر» را روی همان خطیکه «آ - ا» نوشته شده بود به فاصلهٔ معین بنویسید و توضیح بدهید که صدای «ر» فقط یك شکل دارد و در هرجای کلمه که بیاید به همین شکل نوشته مـــــی شـــــــود.

به همین ترتیب در بارهٔ شکل «د» هم توضیح بدهید. بعد از آن به شکل‌های «نـ - ن» در کلمهٔ نان اشاره کنید و آنها را نیز به فاصلهٔ مناسب از شکل «د» بر همان خط هموار نوشته کنید، و به شاگردان یاد بدهید که صدای «ن» دارای دو شکل است.

اگر در آخر کلمه شنیده شود به صورت «ن» و اگر در جای دیگر کلمه شنیده بود به صورت «نـــ» نوشته میشود. آنوقت به شکل «ن» در آخر کلمهٔ «نان» اشاره کنید و بگویید!

معلم: این شکل کدام صدا است؟
شاگردان: شکل صدای "ن".
معلم: در کجای کلمه آمده؟
شاگردان: در آخر کلمه.
معلم: پس آنرا چه نام بمانیم؟
شاگردان: "ن" آخر.
با اشاره به شکل (نــ) در اول کلمهٔ نان بپرسید!
معلم: این شکل چیست؟
شاگردان: شکل "نــ".
معلم: این شکل در کجای کلمه میاید؟
شاگردان: جاییکه آخر کلمه نباشد.
معلم: پس نام آنرا چه بمانیم؟
شاگردان: "نــ" غیر آخر.

٦- از شاگردان بخواهید که به هر شکلیکه شما اشاره کنید صداهای حروف "آ - ا - ر - د - نـ - ن" را که بروی خط دوم تخته نوشته شده‌اند ادا کنند.
بعد به آنها توضیح دهید که در نوشته شکل "نـ" موازی و بروی خط هموار کشیده شده یعنی قسمت اخیر آن به استقامت خط هموار است، اما شکل‌های صدای "آ - ا - ر" بروی خط هموار کشیده نشده. هر شکلیکه موازی و بروی خط هموار کشیده شده باشد، شکل بعدی به آن میچسپد و اگر کشیده نشده باشد شکل بعدی به آن نمیچسپد. تذکر دهید که در کلمهٔ نان شکل "نـ" موازی و بروی خط هموار کشیده شده است شکل بعدی یعنی "ا" به آن چسپیده است. اما در همین کلمهٔ نان شکل "ا" موازی و بروی خط هموار کشیده نمیشود و شکل بعدی یعنی "ن" به آن نمیچسپد. همچنین در کلمهٔ "آرد" دنبالهٔ "آ" بر روی خط هموار کشیده نمیشود و شکل بعدی یعنی "ر" به آن نمیچسپد. همین قسم دنبالهٔ شکل "ر" بر روی خط کشیده نمیشود و شکل بعدی هیچوقت به آن نمیچسپد - طوریکه در اینجا "د" به "ر" نچسپیده است.

٧- بعد هر یك از شاگردان را نزدیك تخته بخواهید تا کلمهٔ "نان" را بر تخته بنویسند.

٨- پس از اینکه کلمهٔ نان و قواعد مربوط به شکل‌های "آ - ا - د - نـ - ن" را خوب فهمیدند آنگاه از ایشان بخواهید که صفحهٔ دوم کتاب خود را بکمك شما بخوانند. (درین

صفحه تنها کلمهٔ «داد» برای‌شان نو است) در ختم خواندن صفحه چند دقیقه وقت برای شاگردان بدهید تا صفحه را خاموشانه هم با خود بخوانند.

۹- بعداً از هر نفر شاگرد بخواهید که یك یا دو جملهٔ صفحهٔ ۲ کتاب را بلند بخواند.

۱۰- در اطراف نان و اقسام آن و نان‌های کامل و صحی از شاگردان سوالاتی بپرسید.

۱۱- اکنون کارتهای سرعت را که قبلاً از صداهای «نـ - ن - ا» و هم از کلمات «نان - داد» ترتیب نموده‌اید به ایشان نشان داده یك یك بپرسید که آنها را بخوانند.

۱۲- کارتهای صداهای کلمهٔ نان را برای شان بدهید تا از آنها کلمهٔ موصوف را ترکیب کنند.

۱۳- کارتهای کلمات «نان ـ داد» را برای‌شان بدهید و از آنها بخواهید بنوبت جملهٔ «نان - داد» را بسازند.

۱٤- صداهای «آ - ا - نـ - ن» را املا بگویید که در کتابچه‌های خود بنویسند.

۱۵- بعد از ایشان بخواهید صفحهٔ ۲ کتاب را در کتابچه‌های خود بنویسند، اما باید اول کلمات را تلفظ نمایند بعد بنویسند. چه ترسیم نمودن در حقیقت نوشتن نیست. و در ضمن مناسبت شکلها را با خط هموار و طریق نوشتن را از راست به چپ در نظر داشته باشند.

۱٦- در جریان تحریر از طرز نوشتن آنها مراقبت کنید. هم در اخیر نوشتهٔ هر یکی را از نظر بگذرانید و نکات قابل تذکار را یاد آوری نمایید.

درس صفـــحه ۵

هدف: ۱ـ تدریس ـبـــبـــ

۲- خواندن ـ نوشتن و ترکیب کلمات و جملات ساده.

کلمهٔ کلید: آب

طریق تدریس:

۱- به ترتیب آتی کلمهٔ آب را از زبان شاگردان بشنویید و تدریس را شروع نمایید!

معلم: انسان وقتی تشنه شود چه میخورد؟

شاگردان: او میخورد.

توضیح بدهید که کلمهٔ «او» اصلاً «آب» نوشته میشود با اشاره به شکل آب بگویید این شکل

آب است. بعد به نوشته آب اشاره نموده ادامه دهید: این نوشته آب است.
معلم: کلمهٔ آب را کشاله دار بگویید.
شاگردان: آ - ب.
معلم: صداهای آب را جدا جدا بگویید.
شاگردان: آ - ب.
معلم: چند صدا است؟
شاگردان: دو صدا.
معلم: صدای اول؟
شاگردان: آ.
معلم: صدای آخر چیست؟
شاگردان: ب.
معلم: شکل صدای اول را خوانده‌ایم یا نی؟
شاگردان: بلی.
معلم: بسیار خوب گفتید صدای آخر چه بود؟
شاگردان: ب.
معلم: شکل آنرا خوانده‌ایم یا نی؟
شاگردان: نی.
معلم: میخواهید یاد بگیرید؟
شاگردان: بـــــلـــــــی.
معلم: صدای «ب» هم مثل صدای «نــ - ن» دو شکل دارد.
اگر در آخر کلمه نباشد به این شکل بـْ» نوشته میشود.
(معلم شکل «بـْ» را در بالاترین حصهٔ تخته بر روی خط هموار نوشته میکند) و به آن «بــ» شروع یا وسط کلمه میگوییم. ببینید دنبالهٔ آن بر روی خط هموار کشیده میشود و شکلی که بعد از آن میاید به آن میچسپد. اما اگر صدای «ب» در آخر کله شنیده شود به این شکل «ب» نوشته میشود و به آن (ب آخر) میگوییم.
حالا میخواهم کلمهٔ آب را نوشته کنیم ، گفتید صدای اولش چه بود؟
شاگردان: «آ».
معلم: از کدام «آ» نوشته کنیم؟
شاگردان: «آ اول».

معلم: بسیار خوب (در حالیکه «آ اول» را مینویسد) صدای آخرش چه بود؟
شاگردان: ب.
معلم: از کدام «ب» باید نوشته کنیم؟
شاگردان: «ب آخر».
معلم: چرا؟
شاگردان: از خاطریکه در آخر کلمه است.
معلم: «ب» آخر را نشان بدهید.
شاگرد: (با انتخاب معلم یکی از شاگردان نزدیك تخته آمده به شکل «ب» آخر اشاره میکند.)
معلم: «ب» را به «آ» بچسپانیم یا نی؟
شاگردان : نـــــی.
معلم : چـــــرا؟
شاگردان : از خاطریکه دنبالهٔ «آ» بر روی خط هموار کشیده نمیشود و شکلی کـــه بعد از «آ» بیاید به آن نمیچسپد.
معلم: (ب را پهلوی آ نوشته میکند تا کلمهٔ آب درست شود) حالا بخوانید!
شاگردها : آ ب.

۲- برای آنکه اطمینان حاصل شود که شاگردان حروف «آ» و «ب» را شناخته‌اند از شاگردان خواسته شود که هر یك نزدیك تخته آمده شکلهای «آ» و «ب» را با تباشیر رنگه رنگ کنند.

۳- پس از آن شاگردان را یك یك نفر بنوبت نزدیك تخته بخواهید تا کلمهٔ «آب» را بر تخته بنویسند.

٤- در مورد ترکیب صدای «ب» و «ا» در کلمهٔ بابا هم قدری تفصیل دهید.

٥- از شاگردان بخواهید که صفحهٔ ۲ را متفقاً بخوانند و بعد برای شان چند دقیقه وقت بدهید که هر یك صفحه را با خود خاموشانه بخوانند.

٦- از هر نفر شاگرد بخواهید که یك یك جملهٔ صفحه را بلند بخوانند.

۷- در اطراف پاکی و نظافت آب و اهمیت آب در حفظ الصحهٔ انسانها و انتقال امراض از طریق آب کثیف صحبت نمایید.

۸- کارتهای صداهای «آ - ب» و به تعقیب آن کارتهای کلمات «آب» - «بابا» - «داد» را به شاگردان نشان داده بپرسید تا بخوانند.

۹- کارتهای متذکره را به شاگردان بدهید تا از آنها کلمهٔ آب و بعد جملهٔ «بابا آب داد» را ترکیب نمایند.

۱۰- صداهای «آ - ب - بـ - ا - ر - د - نـ - ن» را املا بگویید.

۱۱- صفحهٔ ۲ کتاب را در کتابچه‌های خود بنویسند و شما از طرز تحریر شان مراقبت نمایید و در آخیر هم نوشته‌های شان را ملاحظه کنید.

درس صفحه ٦

هدف: ۱- تدریس ـَـ

۲- خواندن و نوشتن جمله‌های ساده.

۳- گذاشتن نقطهٔ ختم در آخر جمله.

٤- بحث در بارهٔ اَنار و دیگر میوه‌ها.

کلمهٔ کلید: اَنار

طریق تدریس:

۱- به اساس مقدمه چینی کلمهٔ انار را از زبان خود شاگردان بشنوید.

۲- بعد به شکل انار اشاره کرده توضیح بدهید که این شکل انار است.

پس از آن نوشته اَنار را برای‌شان نشان داده اضافه نمایید که میخواهیم خواندن و نوشتن انار را یاد بگیریم.

معلم: کلمهٔ انار را کشاله دار بگویید!

شاگردان: اَ - نـ - ا - ر.

معلم: صداهای آنرا جدا جدا بگویید!

شاگردان: اَ - نـ - ا - ر.

معلم: چند صدا دارد؟

شاگردان: چار صدا.

معلم: صدای اول؟

شاگردان: اَ.

معلم: صدای دوم؟
شاگردان: نـ.
معلم: صدای سوم؟
شاگردان: ا.
معلم: صدای آخر چیست؟
شاگردان: ر.
معلم: بسیار خوب میخواهیم کلمهٔ انار را نوشته کنیم.
گفتید صدای اول چه بود؟
شاگردان : ا.
معلم: (صدای «اَ» را بر خط هموار مینویسد.) صدای دوم چه بود؟
شاگردان: «نـ».
معلم: از کدام «نـ» باید نوشته کنیم؟
شاگردان: «نـ» غیر آخر.
معلم: صدای «نـ» را به «اَ» بچسپانیم؟
شاگردان: نی.
معلم: چرا؟
شاگردان: دنبالهٔ «آ» بر روی خط نیست.
معلم: (صدای نـ» را مینویسد) صدای سوم چه بود؟
شاگردان: «آ».
معلم: از کدام «آ»؟
شاگردان: از «آ» دوم.
معلم: با صدای «نـ» بچسپانیم؟
شاگردان: بلی.
معلم: چرا؟
شاگردان: بروی خط هموار است.
معلم: (صدای «آ» دوم را با صدای «نـ» می‌چسپاند) صدای آخر چه بود؟
شاگردان : ر.
معلم: (صدای «ر» را می‌نویسد.) حالا این کلمه را بخوانید!
شاگردان: آنار.
معلم: یکی از صداهای این کلمه را نخوانده‌ایم، کسی میتواند آنرا رنگ کند؟

شاگردان: (یکی از شاگردان طور داوطلب نزدیك تخته رفته و صدای «آ» را رنگ میکند.)

۳- با اشاره به خانهٔ مخصوص « آ ـ» صدای متذکره را در جدول الفبا بنویسید. از آنها بخواهید که جملات صفحهٔ ٦ کتاب را خودشان بخوانند.

٤- چند دقیقه برای شاگردان وقت بدهید که جملات را خاموشانه با خود بخوانند.

٥- بعداً از شاگردان بخواهید هر یك بنوبت یك یك جمله را بخوانند.

٦- سپس به شاگردان بگویید که مخواهیم جملهٔ «بابا آنار دارد» را بنویسیم.

۷- حینیکه جمله ختم شد از شاگردان بخواهید که آنرا بخوانند. بعد برای‌شان تذکر دهید که جمله تمام شده است و یك نقطه در آخر این جمله بگذارید. توضیح بدهید در موقع نوشتن، هر وقت جمله‌ای تمام شد باید یك نقطه در آخر آن گذاشته شود.

۸- به اساس جمله اول میتوانید جملات دوم و سوم را نیز تدریس کنید و یا شاگردان متباقی میتوانند یك یك کلمه را به انتخاب شما از صفحهٔ ٦ طور تمرین بر تخته بنویسند، و کلمات «آنار، بابا، دارَد» ترتیب نموده‌اید یك یك به شاگردان نشان داده بپرسید تا آنها را بخوانند.

۹- کارتهای کلمات «آنار، بابا، دارَد» را به شاگردان بدهید تا از آنها به نوبت جملهٔ «بابا آنار دارَد» را بسازند.

۱۰- از شاگردان بخواهید که صفحهٔ ٦ کتاب را در کتابچه‌های خود نوشته کنند ولی تذکر دهید که اول باید کلمات را بخوانند و بعد بنویسند.

درس صفحه ۷

هدف: ۱- تدریس ـو

۲- خواندن و ترکیب کلمات و جملات ساده.

۳- مذاکره در باره دوا و مریضی.

کلمهٔ کلید: دوا

طریق تدریس:

۱- از طریق مقدمه چینی کلمهٔ «دوا» را از شاگردان بشنوید و بعد اظهار نمایید که میخواهیم خواندن و نوشتن این کلمه را یاد بگیریم.

۲- پس از آن توجه شاگردان را به شکل دوا و نوشتهٔ آن جمله جلب کنید.

معلم: کلمهٔ دَوا را کشاله دار بگویید!
شاگردان: د - َ - و - ا.
معلم: صداهای آنرا جدا جدا بگویید!
شاگردان: د - اَ - و - ا.
معلم: چند صدا است؟
شاگردان: چار صدا.
معلم: صدای اول چیست؟
شاگردان: د.
معلم: صدای دوم؟
شاگردان: َ.
معلم: صدای سوم؟
شاگردان : و.
معلم: صدای آخر؟
شاگردان: ا.
معلم: میخواهیم کلمهٔ دَوا را نوشته کنیم، گفتید صدای اول چه بود؟
شاگردان: د.
معلم: نشان بدهید!
شاگردان: (یکی از شاگردان صدای «د» را نشان میدهد.)
معلم: (صدای «د» را مینویسد) صدای دوم چه بود؟
شاگردان: اَ.
معلم: از کدام اَ نوشته کنیم؟
شاگردان: «اَ دوم».
معلم: چرا؟
شاگردان: در اول کلمه نیست.
معلم: «َ دوم» را نشان بدهید؟
شاگردان: (یکی از شاگردان «اَ دوم» را نشان میدهد.)
معلم: کجا باید نوشته کنم؟
شاگردان: بالای صدای «د».
معلم: «اَ دوم» را بالای صدای «د» نوشته میکند) صدای سوم چه بود؟

شاگردان: و.

معلم: با صدای «د» بچسپانم؟

شاگردان: نی.

معلم: چرا؟

شاگردان: دنبالهٔ «د» بر روی خط نیست.

معلم: (صدای «و» را پهلوی «د» می‌نویسد) صدای آخر چه بود؟

شاگردان: «آ».

معلم: از کدام «آ» نوشته کنیم؟

شاگردان: آ دوم.

معلم: نشان بدهید!

شاگردان: (یکی از شاگردان «آ دوم» را در جدول نشان میدهد.)

معلم: با صدای «و» بچسپانیم؟

شاگردان: نی.

معلم: چرا؟

شاگردان: دنبالهٔ «و» بر روی خط نیست.

معلم: (صدای «آ دوم» را پهلوی «و» مینویسد) حالا بخوانید.

شاگردان: دَوا.

معلم: یکی از صداهای این کلمه را نخوانده‌ایم. میتوانید آنرا رنگ کنید؟ (از ایشان خواسته شود که یك یك آمده و شکل‌های این صداها را با تباشیر رنگه برنگهای مختلف رنگ کنند.)

۳- بعد شکل «و» را در قسمت بالایی تخته بر خط هموار بنویسید و از شاگردان بخواهید که صدای آنرا تلفظ کنند.

٤- با اشاره به خانه‌های «د» و «ر» در جدول الفبا برای آنها توضیح بدهید که صدای «و» مثل صداهای «د» و «ر» یك شکل دارد و در هر جای کلمه که بیاید به همین شکل نوشته می‌شود.

٥- برای تمرین بیشتر به دیگر صداهای حروف جدول الفبا اشاره نمایید تا شاگردهای شما آنها را بخوانند.

٦- از شاگردان بخواهید که به کمك شما جملات صفحهٔ ۸ را بخوانند. خصوصاً در قسمت کلمات «آورد، را، انور» اگر به کمکی احتیاج داشتند با ایشان معاونت کنید.

۷- چند لحظه برای شاگردان فرصت بدهید تا صفحه را با خود هم بخوانند.

۸- بعداً از آنها بخواهیدکه یك یك جملهٔ صفحهٔ ۸ را بنوبت بخوانند.

۹- پس از آن جملهٔ «بابا دوا آورد» را بخوانند.

۱۰- راجع به دَوا و مریضی و حفظ الصحهٔ محیطی با شاگردان صحبت نمایید.

۱۱- کارتهای کلمات «دَوا، بابا، آورد» را بدهید تا از آن جملهٔ «بابا دوا آورد» بسازند. از شاگردان بخواهید صفحهٔ ۷ کتاب را در کتابچه‌های خود بنویسند.

توجه کنید:

هر یك از حروف صامت تدریس شده را با یکی از مصوتها ترکیب کنید و بر تخته بنویسید که شاگردان آنها را بخوانند.

مثلاً: با - دا - را - نا - وا - بَـ - دَ - رَ - نَـ - وَ.

تا ایشان بدینوسیله در ترکیب سیلابهای ساده تمرین نمایند.

PROPERTY ACKU 9301

درس صفحه ۸

هدف: ۱- تمرین خواندن بعضی کلمه‌هایی که در صفحه‌های پیش خوانده شده است.

۲- تمرین حروفیکه تاحال تدریس شده‌اند.

طریق تدریس:

۱- از شاگردان بخواهید که صفحهٔ ۸ کتاب خودرا باز کنند. همهٔ شاگردان شما باید کلمه‌ها و حروفی را که در این صفحه آمده است خوانده بتوانند.

۲- به شاگردان بگویید کلماتی را که تا حال خوانده‌اند، در حصهٔ بالایی صفحه نوشته شده است و صداهای خوانده شده به ترتیب در خانه‌های جدول آمده است.

۳- عین جدول را بروی تخته رسم کنید و حروف را عیناً در جای اصلی‌شان بنویسید. شاگردان دقت کنند که هر کلمه با کدام صدا شروع میشود بعد همان کلمه را در ستون مربوط آن صدا نوشته کنند.

٤- بعد از اینکه نوشتن این کلمات را بر تخته تمرین نمودند از ایشان بخواهید که

جدول کتاب خود را به اساس آن تکمیل نمایند.

تبصره:

کتاب طوری تنظیم شده که اگر معلم چار - پنج درس اول را خوب تدریس کند و حوصله داشته باشد در درسهای بعدی خودش و شاگردانش خیلی به آسانی پیش میروند. موقعی که متن درس را میخوانند مطالب آنرا بفهمند و در بارهٔ آن فکر کنند.

درس صفحه ۹

هدف: ۱- تدریس مـــم

۲- خواندن و فهمیدن جمله‌های ساده.

کلمه‌های کلید: بادام، مادر

طریق تدریس:

مانند: بـ ب

موقع یاد دادن شکل‌های صدای "مـ م" به شکل‌های حروف "بـ ب" و "نـ ن" در جدول اشاره کنید و برای شاگردان توضیح بدهید که صدای "م" هم مثل صدای "ب" و "ن" دارای دو شکل "مـ شروع و وسط" و "م آخر" است.

کارت سرعت درس این صفحه سیلاب‌های بادام و کلمات (ماما - بادام - آورد) میباشند.

درس صفحه ۱۰

هدف: ۱- تدریس ســـس

۲- خواندن و فهمیدن مطالب.

۳- مذاکره در بارهٔ زراعت و مالداری، و مخصوصاً درو کردن و برداشتن محصول.

کلمه‌های کلید: داس، سبد.

طریق تدریس: مثل درس "ب" و دیگر درسها. برای تمرین این درسها از صداهای "س، د، ا" کلمات "داس، اسد، دارد" کارت سرعت بسازید.

درس صفحه ۱۱

هدف: ۱- تدریس ـتـ ـتـ

۲- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

کلمه‌های کلید: دست، تبر

طریق تدریس: مانند «ب» و سایر درسهای گذشته.

یاد آوری: شاگردان را رهنمایی کنید تا خودشان شباهت و اختلاف شکل‌های حروف «تـ ت» را با شکل‌های «بـ ب» از لحاظ نقطه و جای قرار گرفتن آنها تشخیص بدهند.

درس صفحه ۱۲

هدف: ۱- تمرین

۲- آزمودن پیشرفت شاگردان در درس‌های گذشته.

۳- جلب توجه شاگردان به مطابقت فاعل و فعل در جمله.

طریق تدریس:

شاگردان را رهنمای کنید که بروی هر خط کلمهٔ مناسب را بنویسند تا جمله‌های سادهٔ ذیل بدست آید:

اسد داس دارد.

بابا آب داد.

ماما بادام آورد.

اسد داس دارد.

مادر بادام آورد.

انور دوا آ ورد.

اسد آمد.

بابا آب داد.

ماما بادام آورد.

درس صفحه ۱۳

هدف: ۱- تدریس ـلوـوـ

۲- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

کلمه‌های کلید: بوت، موتر

طریق تدریس: مانند، آ ا.

هنگام نوشتن شکل‌های این صدا به شاگردان یادآوری کنید که «او و» مانند صدای «آ ا» دو شکل دارد. اگر در اول کلمه بیاید به شکل «او» نوشته میشود و به آن «او اول» می‌گوییم و اگر در اول کلمه نباشد به شکل «و» نوشته می‌شود و به آن «او دوم» میگوییم. دنبالهٔ دو شکل ان صدا بر روی خط کشیده نمی‌شود و شکل بعدی به آن نمی‌چسپد.

تذکر: ۱- با اشاره به شکل «و» در جدول برای شاگردان واضیح سازید که «او دوم» عیناً مانند «و» نوشته می‌شود، بنا براین شکل «و» در بعضی کلمه‌ها صدای «او» هم میدهد. (از کلمات «آن، بوت، است» و صداهای «بـ، و، ت» کارت سرعت بسازید.)

تذکر: ۲- هر یك از هشت حرف صامتی را که تا حال تدریس شده است با مصوت «و» ترکیب کنید تا سیلاب‌های بو، تو، دو، رو، سو، مو، نو، وو بدست آید. این سیلاب‌ها را بر تخته بنویسید که شاگردان آنها را بخوانند و تمرین نمایند.

درس صفحه ۱٤

هدف: ۱- تدریس ـیـیـ

۲- بحث و مذاکره در باره میوه‌ها (خصوصاً سیب) و مفاد آنها.

کلمهٔ کلید: سیب

طریق تدریس: مانند دیگر صداهای دو شکلی.

معلمین محترم توجه نمایند که در ضمن این درس، شکل‌های صدای مصوت «یـ ی» که بنام (یای مجهول) یاد میشود معرفی گردیده برای ترتیب کارت سرعت این درس، میتوانید از کلمات «آن، سیب، است» کار بگیرید. و از صداهای (سـ - یـ - بـ) کار بگیرید.

درس صفحه ۱۵

هدف: ۱- تدریس ـزـ

۲- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

۳- بحث و مذاکره در باره خیاطی.

(احتیاط کردن با سامان و لوازم خیاطی مخصوصاً قیچی و سوزن که از دسترس اطفال خورد سال دور نگهداشته شود.)

کلمهٔ کلید: سوزن

طریق تدریس: مانند «و» و دیگر درسهای گذشته. وقتی که شاگردان خواندن و نوشتن شکل «ز» را یاد گرفتند، از ایشان بخواهید تا شباهت و اختلاف شکل این حرف را با شکل حرف «ر» تشخیص بدهند. از کلمات «آن، زن، سوزن، دارد» و سیلاب‌های «سو، زن» کارت سرعت بسازید. یك عده جمله‌های بسیط و مناسب برای تمرین شاگردان کارت سرعت بسازید.

بعد از این درس از تذکر و تعیین صداها و کلمات برای ترتیب کارت سرعت صرف نظر می‌شود.

درس صفحه ۱۶

هدف: ۱- تمرین خواندن، فهمیدن و تکمیل کردن جمله‌ها.

۲- آزمایش پیشرفت شاگردان در درسهای گذشته.

طریق تدریس:

شاگردان باید اول کلمه‌های بالا را ملاحظه کنند و بعد هر یك از جمله‌ها را بدقت بخوانند و کلمه‌ای را که برای تکمیل آن جمله لازم است از میان دیگر کلمات انتخاب کنند و در جای مناسب آن بنویسند.

جمله‌ها پس از تکمیل شدن به ترتیب ذیل خواهد بود:

آن زن با سوزن میدوزد. مادر در موتر است.

اسد در سبد سیب دارد. اسد انور را انار داد.

ماما انور را بادام داد.

البته به خاطر دارید که یکی از شش کلمات فوق «سوزن» در هیچ جمله‌ای بکار نمیرود. از شاگردان بخواهید که این کلمه را خود شان در جمله‌ای استعمال کنند و بنویسند.

درس صفحه ۱۷

هدف: ۱- تدریس ـکـکـ

۲- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

کلمه‌های کلید: ناگ، کارد

طریق تدریس: مانند «ب» و دیگر حروف دو شکلی.

توجه داشته باشید که در مو قع نوشتن حرکت دست شاگردان به ترتیب مراحل زیر باشد:

درس صفحه ۱۸

هدف: ۱- تدریس ـایـیـیـی

۲- خواندن یك متن ساده و فهمیدن آن.

کلمه‌های کلید: تازی، نسیم

طریق تدریس:

موقع نوشتن سه شکل «ایـ یـ ی» بر روی خط هموار، برای شاگردان توضیح بدهید که «ایـ» دارای سه شکل «اول»، «مابین» و «آخر» است.

تذکر: هر یك از ده حروف صامتی را که تا حال تدریس شده‌اند با مصوت «ی» ترکیب کنید تا سیلاب‌های بیـ، تیـ، دیـ، ریـ، زیـ، سیـ، کیـ، میـ، نیـ، ویـ، به دست آید.

این سیلاب‌ها را مثل گذشته بروی تختهٔ صنف به نوبت بنویسید، و از شاگردان بپرسید. همچنان سیلابهای متذکره را در اخیر برای شاگردان املا بگویید تا در کتابچه‌های خود نوشته کنند.

درس صفحه ۱۹

هدف: ۱- تدریس ـاِـرِـ

۲- خواندن یك متن ساده وفهمیدن آن.

۳- بحث و مذاکره دربارهٔ کتاب و مکتب.

کلمه‌های کلید: اِکرام، کِتاب

طریق تدریس: مثل مصوتِ‌های دو شکلی.

درس صفحه ۲۰

هدف: تمرین درباره «ـِ»

نکتهٔ مهمی که در مورد تدریس «اِ ـِ» رعایت شود تدریس «ـِ دوم» در آخر کلمه‌هایی است که در جمله به حالت اضافی میاید مثل «کِتابِ اکرام در مکتب است.» اگر معلم توجه نداشته باشد ممکن است شاگردان صدای «اِ» را در اخیر کلمه جزء اصلی کلمه بدانند که در طرز نوشتن شکل صداها اشکال تولید خواهد کرد. مثلاً در کلمهٔ «کتابِ» اگر صدای «ـِ» را جز و اصلی کلمه بگیرند پس صدای «ب» را از نوع «آخر» نخواهد نوشت و یا ممکن است در موقع نوشتن املا شکل صدای «ی» را که در صفحه ۱٤ تدریس گردید در آخر کلمه بکار ببرند. مثلاً: بنویسند که «کتاب اکرام در مکتب است».

میخواهیم ان دو کلمه را طوری بخوانید هنگام که هرکس بشنود، بفهمد که بوت از اکبر است.

بوت اکبر سبد انار تبر اسد سوزن مادر

درس صفحه ۲۱

هدف: ۱- تدریس ـَـهـ

۲- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

کلمه‌های کلید: کاسه و کوزه

۱- شکل‌های صدای «آ ـَ» را در قسمت بالایی تخته بنویسید و به شاگردان بگویید امروز دو شکل دیگر این صدا را یاد میگیریم.

۲- با سوال‌های مناسب کلمهٔ «کاسه» را از شاگردان بشنویید و از آنها بخواهید تا طبق معمول صداهای آنرا بشمارند و تشخیص بدهند که صدای آخر این کلمه «اَ» است. سپس این کلمه را به کمك شاگردان بر تخته بنویسید. وقتی که نوشتن کلمه به مرحله‌ای رسید که به صورت «کا سـ» درآمد، تدریس خود را به ترتیب ذیل تعقیب کنید:

معلم: صدای آخر چه بود؟

شاگردان : «آ».

معلم: (با اشاره به دو شکل «آ اول» و «ـَ دوم» بر تخته) کدام یکی از این شکل‌ها را بنویسیم؟

شاگردان: (با کمی دقت) هیچ یکی را.

معلم: چرا؟
شاگردان: شکل «اَ اول» را نمی‌توانیم بنوسیم.
چون اول کلمه نیست، شکل «ـَ دوم» را هم نمیتوانیم نوشته کنیم زیرا دنبالهٔ شکل «سـ» بروی خط هموار کشیده می‌شود و باید حتماً شکل صدای بعدی که آخرین شکل است به آن بچسپد و ما میدانیم «ـَ دوم» همیشه بالای شکل پیش از خود نوشته می‌شود.

درس صفحه ۲۲

هدف: ۱- تدریس ـُـ ـُـ
۲- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.
کلمه‌های کلید: اُستاد، بُز
طریق تدریس: مانند «اِـ».
این صدا هم مثل «اِـ، آ اَ، او و» دارای دو شکل «اُ اول» و «ـَـُ دوم» است.

درس صفحه ۲۳

هدف: ۱- تدریس ـپـ ـپـ
۲- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.
کلمه‌های کلید: توپ، تَپه
طریق تدریس: مانند دیگر صداهای دو شکلی.

درس صفحه ۲٤

هدف: ۱- تدریس ـیَـ ـیَـ
۲- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.
کلمه، کلید: یابو
شکل «ی آخر» را طور مثال در کلمات آتی مشاهده کرده میتوانید: چایِ سیاه، کتاب‌هایِ کریم، برایِ و غیره.

درس صفحه ۲۵

هدف: ۱- تدریس ـشـ ـشـ

۲- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

۳- بحث و مذاکره در بارهٔ غذا و فن آشپزی.

کلمه‌های کلید: آش، آشپز

طریق تدریس: مانند دیگر حروف دو شکلی.

درس صفحه ۲۶

هدف: ۱- تدریس ـخـ ـخـ

۲- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

۳- بحث و مذاکره در مورد فن نجاری.

کلمه‌های کلید: میخ، تخته

طریق تدریس: مانند سایر حروف دو شکلی.

درس صفحه ۲۷

هدف: ۱- تدریس ـآیـ ـایـ

۲- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

کلمه‌های کلید: سرای، آینه

طریق تدریس: این صدا مصوت مرکب (دِفتانگ) است و دو شکل دارد. میتوانید مثل سایر صداها آنرا تدریس نمایید اما در جدول الفبا برای آن جایی تعیین نشده است.

کتاب آسان اول

پس از ختم این درس باید کتاب آسان اول «اسد و نسیم» به اختیار شاگردان گذاشته شود. در قسمت استفاده از کتابهای آسان نکات آتی را در نظر داشته باشید:

۱- مهمترین هدف کتابهای آسان این است که شاگردن احساس کنند خودشان می‌توانند کتاب مستقلی را بخوانند که این اصل موجب تشویق ایشان میگردد.
بنابر آن کتاب‌های آسان را به شاگردان بدهید تا در خانه مطالعه کنند.

۲- به شاگردان گفته شود که موقع مطالعهٔ کتاب آسان، در زیر کلمات مشکل چه از لحاظ معنی باشد یا تلفظ خط بکشند.

۳- روز بعد باید اول مشکلات شاگردان باید حل شود. اینکار حتی المقدور با کمك خود شاگردان صورت بگیرد یعنی معلم فقط کلمات مشکل را با خط واضح و روشن بر تخته بنویسد تا همه ببینند و تلفظ ومفهوم آنرا بگویند.

٤- در صورت امکان کلمات مشکل در جملات دیگر استعمال گردد.

٥- پس ازینکه مشکلات خواندن و فهمیدن متن بر طرف شد، مطلب اصلی کتاب آسان مورد بحث و مذاکره قرار داده شود.

مطالب اصلی رسالهٔ (اسد و نسیم) قرار آتی است:

۱- اهمیت کار و همکاری با دیگران.
۲- تمثیل روابط اعضای خانواده.
۳- اهمیت سواد آموزی.

در اخیر بهتر است شاگردان کتاب اول آسان را یکبار دیگر به نوبت در صنف بخوانند تا در مورد، اطمینان بیشتر حاصل نمایند.

امتحان اول

پس از آنکه کتاب آسان اول در اختیار شاگردان قرار گرفت و خواندن آنرا یاد گرفتند باید امتحان نوبت اول از انها گرفته شود. این امتحان در حقیقت سویهٔ شاگردان را در مورد درسهای خوانده شده معلومات میدهد. در عین حال شاگردان را برای فرا گرفتن درس‌های آینده بصورت بهتر آماده میسازد.

امتحان اول سه قسمت آتی را در بر خواهد داشت:

۱- خواندن و فهمیدن کتاب.

۲- نوشتن یك تعداد جملات طور املا.

۳- مطالعه یك متن ساده و جواب دادن به سوالات مربوط آن.

در قسمت قرأت و فهمیدن کتاب، معلم میتواند یك یك قسمت (در صفحات ۱ - ۲۷) کتاب را به نوبت برای هر یك از شاگردان معیین کند و از ایشان بخواهد که آن قسمت را بخواند و مطلوب آنرا بیان کند.

در سوال دوم امتحان که املا گفتن جملات میباشد باید از کلماتی استفاده شود که در کتاب «بیایید خواننده شویم» (صفحهٔ ۱ - ۲۷) و در کتاب آسان اول بکار برده شده باشد.

نمونهٔ ای از جملات در زیر ذکر میشود:

اسد دوست بابا است.

نسیم با سواد است.

انور از مکتب آمد.

کوزه را سکینه آورد.

سوال سوم امتحان را در اوراق علحیده قبلاً ترتیب و به شاگردان بدهید تا آنها، آنرا مطالعه نمایند و بعد از هر یکی از آنها طور جداگانه سوالات مربوطه را شفاهی بپرسید. نمونه‌ای از متن ساده در پایان نگاشته شده:

نسیم در بازار بود. نسیم از بازار آمَد.

او از بازار سیب اورد. سیب را به نَسرین داد.

زن نسیم سیب را شُست. نسرین به نَبی سیب داد.

نبی سیب را دوست دارد.

سوالات مربوط این متن را معلم میتواند شفاهی به شاگردان بگوید و شاگردان جوابات آن را در مقابل هر شماره ای که در ورق تحریر شده بنویسیند.

طور مثال چنین سوالاتی را پرسیده می‌توانید:

	جواب
۱- نسیم کجا بود؟	۱- بازار.
۲- نسیم از بازا چه خرید؟	۲- سیب.
۳- سیب را به کی داد؟	۳- به نسرین.

٤- نسرین سیب را چه کرد؟ ٤- شست.

٥- نسرین به کی سیب داد؟ ٥- به نبی.

٦- کی سیب را دوست دارد؟ ٦- نبی.

نتایج امتحان نوبت اول به شما نشان خواهد داد، که شاگردان شما تا چه اندازه در درسهای خود پیشرفت نموده‌اند.

درس صفحه ۲۸

هدف: ۱- تمرین خواندن و درك مطالب.

۲- آزمایش پیشرفت شاگردان در درس‌های گذشته.

طریق تدریس:

شاگردان شما باید بتوانند این متن را بدون کمك شما بخوانند. بنابرآن از آنها بخواهید که صفحهٔ ۲۸ کتاب خود را باز کنند و خاموشانه این صفحه را مطالعه کنند و بعد مفهوم آنرا به زبان ساده شرح بدهند. این کار برای عادت دادن شاگردان به مطالعه کار مفیدی است.

بنابر آن از شاگردان بخواهید که با استفاده از کلمه‌هایی که تا حال خوانده‌اند مطالبی از خود بنویسند و برای دیگران بخوانند.

درس صفحه ۲۹

هدف: ۱- تدریس ـهـ ـهـ ـهـ

۲- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

۳- تدریس یکی از استثناهای خط دری (کلمهٔ «خود» که «خُد» خوانده میشود اما «خود» نوشته می‌شود.)

کلمه‌های کلید: هاشمهٔ، مُهره

طریق تدریس:

صدای «هـ» دارای چهار شکل است «هـ اول»، «ـهـ مابین»، «ـه آخر چسپان» و «ه آخر تنها». دنبالهٔ، «هـ اول» و «ـهـ وسط» روی خط کشیده میشود و هنگام نوشتن در کلمه، شکل بعدی به آن میچسپد. به شاگردان یاد آور شوید که در این درس تنها دو

شکل «هـ ـهـ» تدریس گردیده و دو شکل دیگر «هـ» در درس بعدی تدریس خواهد شد.

درس صفحه ۳۰

هدف: ۱- تدریس ـهـ ـهـ

۲- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

۲- بحث و مذاکره در بارهٔ نگهداری حیوانات شیرده و فواید لبنیات.

کلمه‌های کلید: کوه، سه برادر

طریق تدریس: دو شکل متباقی صدای «هـ» در این درس معرفی می‌شود که موقعیت و کیفیت آنها تا اندازه‌ای در درس قبلی تذکر یافت.

تبصره: معمولاً صدای «هـ» در تکلم و محاوره طور واضح تلفظ نمیشود بلکه شکل صدا مصوت قبلی یا بعدی را از نگاه تلفظ بخود میگیرد مثلاً کلمات: «هوا، مهمان و کتاب‌ها» در زبان گفتار و محاوره، «آوا، مِـمان، کتابا» تلفظ میشوند. اما این صدا موجب میشود که مصوت قبلی یا بعدی قدری کشیده تر تلفظ شود.

درس صفحه ۳۱

درس صفحه ۳۱ مطابق درس صفحه ۲۸ به اختیار خود شاگردان گذاشته شود.

درس صفحه ۳۲

هدف: ۱- تدریس ـَوـَوـ

۲- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

کلمهٔ کلید: دَرو

طریق تدریس:

دراین درس مصوت مرکب یا (دفتانگ) «اَو» معرفی گردیدهٔ است، در جدول الفبا جایی برای آن تعیین نگردیده. تخمیناً به عین شکلیکه دیگر صداها را تدریس کرده‌اید تدریس شده میتواند.

درس صفحه ۳۳

هدف: ۱- تدریس ـچـ ـچـ

۲- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

کلمه‌های کلید: پیچ، چوکی

طریق تدریس: مانند دیگر حروف دو شکلی.

تذکر: پیش از آنکه شکل‌های «چـ چ» در خانهٔ آن به جدول الفبا نوشته شد، شاگردان باید خودشان شباهت و اختلاف آنرا با «خـ خ» تشخیص بدهند و بیان کنند.

درس صفحه ۳٤

هدف: ۱- تدریس ـء

۲- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

۳- بحث و مذاکره در باره شهر، خانه‌های شهر و حقوق همسایه.

طریق تدریس: باید توجه داشته باشید که شکل «ء» همان شکل صدای «یِ» است که خورد تر نوشته میشود، یعنی «ی = یِ = ء = ء». برای اینکه صـــدای این شکل را خوب یاد بگریند، به ترتیب کلمه‌های بکار برده شده، جدول این درس را به همان صورت که در کتاب ذکر شده بر تخته بنویسید. بعداً صفحه کتاب را به کمك شاگردان بخوانید.

درس صفحه ۳۵

هدف: ۱- یاد دادن استثنای «خوا» که «خا» خوانده میشود.

۲- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

۳- بحث و مذاکره در بارهٔ سواد و فواید آن.

طریق تدریس:

برای شاگردان توضیح بدهید کهِ در زبان دری در چند کلمه «خو» نوشته میشود و «خا» تلفظ میشود. بعداً کلمه‌های: «خواندن، خواننده» را بر تخته بنویسید، اما قسمت «خوا» با تباشیر رنگه نوشته شود. بعد شرح دهید که یك تعداد کلمات دیگر هم است که در آنها «خوا» نوشته میشود و «خا» تلفظ میشود و در آینده آنها را یاد خواهیم گرفت. پس از آن به تدریس متن درس بپردازید.

درس صفحه ۳۶

هدف: ۱- تدریس ـلی ـ

۲- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

۳- مذاکره و بحث در مورد پاکی و نظافت و همکاری کردن.

طریق تدریس:

به شکل‌های «یـ ی» در خانهٔ ششم سمت بالایی جدول الفبا اشاره کنید و از شاگردان بخواهید که صدای آنرا تلفظ کنند. بعداً برای آنها توضیح دهید که اگر صدای «یـ ی» بعد از کلمه‌هایی مثل «خانه و کوچه» که به صدای «آ آخر» ختم میشود بیاید به شکل «ای» نوشته میشود. بعداً کلمهٔ «خانه» را بر تخته بنویسید و از شاگردان بخواهید که آنرا بخوانند. سپس شکل «ای» را بعد از این کلمه بنویسید و از آنها بخواهید تا «خانه‌ای» را بخوانند.

همین ترتیب در مورد کلمهٔ «کوچه» و غیره نیز عملی کنید. بعداً به کمك آنها متن کتاب را بخوانید.

درس صفحه‌های ۳۷ و ۳۸

هدف: ۱- تمرین خواندن و فهمیدن (مطالعهٔ خاموشانه).

۲- بحث و مذاکره در باره خانواده و چیزهایی که یك خانواده را خوشبخت می‌سازد. (محبت داشتن اعضای خانواده نسبت به همدیگر.)

۳- آزمایش شاگردان در پیشرفت درس‌های گذشته.

طریق تدریس: مانند صفحه ۲۸.

درس صفحه ۳۹

هدف: ۱- تدریس ـفـ ـفـ

۲- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

۳- بحث در مورد فواید برف و باران برای زراعت و آبیاری.

کلمهٔ کلید: برف، سفید

طریق تدریس: مانند دیگر حروف دو شکلی.

درس صفحه ۴۰

هدف: ۱- تدریس ـلـ ـلـ

۲- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

۳- بحث در بارهٔ فواید نهال شانی و باغداری.

کلمه‌های کلید: بیل، شفتالو

طریق تدریس: مثل دیگر حروف.

درس صفحه ۴۱

هدف: ۱- تدریس ـجـ ـجـ

۲- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

کلمه‌های کلید: پنج، جراب

طریق تدریس: مانند دیگر حروف.

درس صفحه ۴۲

هدف: تمرین جمله سازی

طریق تدریس:

منظور از این تمرین آن است که شاگردان خودشان از کلمات نا مرتب و درهم ریخته جملهٔ درست و صحیح بسازند و بنویسند. شاگردان را راهنمایی کنید تا جمله‌های مطلوب را بسازند و بنویسند. جمله‌های درست به ترتیب آتی خواهد بود:

میوه برای وجود فایده دارد.

نهال را خوب آب داد.

اکبر در کورس خوب درس خوانده.

اکرام با ادب است.

اکبر آدم مهربان است.

درس صفحه ۴۳

هدف: ۱- تدریس ـگـ ـگـ

۲- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

۳- بحث و مذاکره در بارهٔ سنگتراش و مصالح تعمیرات.

کلمه‌های کلید: سنگ، سنگتراش

طریق تدریس: مانند دیگر حروف.

تذکر: شاگردان باید شباهت و اختلاف این حرف را با حرف «ک ک» تشخیص بدهند. ترتیب نوشتن این صدا هم مثل صدای «ک ک» باید عملی شود.

درس صفحه ۴۴

هدف: ۱- تدریس ـغـ ـغـ ـغـ ـغ

۲- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

۳- مذاکره در بارهٔ مواد خوراکه و مراعات نظافت آن.

طریق تدریس: این صدا دارای چار شکل است «غـ اول»، «ـغـ مابین»، «ـغ آخر چسپان» و «غ آخر تنها».

درس صفحه ۴۵

هدف: ۱- تدریس ـژـ

۲- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

۳- مذاکره در مورد مالداری و مفاد آن.

کلمهٔ کلید: غژدی

طریق تدریس: مانند «ر».

درس صفحه ۴۶

هدف: ۱- تدریس ـقـ ـقـ

۲- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

۳- مذاکره در مورد نظافت خانه و ظروف مورد استفاده.

کلمه‌های کلید: قاشق، بشقاب

طریق تدریس: مثل دیگر حروف دو شکلی.

درس صفحه ٤٧

هدف: ١- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

٢- بحث و مذاکره در مورد کورس کلان سالان.

٣- معلومات از پیشرفت شاگردان در درسهای گذشته.

طریق تدریس: مانند صحفهٔ ٢٨.

کتاب آسان دوم

پس از این درس کتاب آسان دوم را باید به شاگردان بدهید تا آنرا بخوانند. در مورد هدف کتابهای آسان و طریق استفاده از آنها در صفحه ٣٢ این رهنمای تدریس صحبت شده است.

امتحان دوم

مواد این امتحان شبیه مواد امتحان اول می‌باشد ولی درین امتحان حجم مطالب و خواندن املایی وغیره تخمیناً دو چند مطالب امتحان اول خواهد بود و مطالب املایی عوض جملات مستقل و بی ربط بهتر است به شکل داستان یا مطالب واحدی آورده شود.

نصف کلمات قسمت املا از کتاب «بیایید خواننده شویم» و نصف دیگر از کتاب آسان دوم تعیین گردد و اگر تا اکنون شاگردان حساب کار کرده باشند از آن هم امتحان اخذ شود.

درس صفحه ٤٨

هدف: ١- تدریس ـــسـ

٢- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

۳- بحث و مذاکره در بارهٔ نجاری و دیگر کسب‌ها از قبیل بوت دوزی، میخانیکی وغیره.

طریق تدریس:

از طریق مقدمه چینی کلمه نجار را از شاگردان بشنوید بعد به کمك شاگردان آنرا بر تخته بنویسید. شاید کلمهٔ «نجّار» به شکل «نَجـجار» نوشته شود. سپس برای شاگردان توضیح بدهید که در این قسم کلمه‌ها که یك حرف دو بار پیوست می‌آید، شکل دوم آنرا نمی‌نویسیم و به جای آن روی شکل اولی شکل « ّ » را میمانیم. به همین ترتیب یك تعداد کلمه‌های تشدید دار دیگر این درس را طور مثال بر تخته بنویسید تا شاگردان آنرا بخوانند. بعد به تدریس متن کتاب ادامه بدهید.

یاد آوری: البته معلمان محترم مسبوق اندکه تشدید در کلمه‌هایی بکار میرود که دو حرف تکرار شدهٔ آن یکی باشد و این دو حرف بین دو مصوّت قرار گرفته باشد.

مثلاً: در کلمهٔ «نجّار» دو حرف تکرار شده «جـجـ» است که بین دو مصوت «ـَـ» و «ا» قرار گرفته است.

درس صفحه ٤٩

هدف: ۱- تدریس ـذـ

۲- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

۳- بحث و مذاکره در مورد مهمان و مهمان نوازی (آداب معاشرت).

طریق تدریس: مانند دیگر حروف یك شکلی.

تذکر: به خانهٔ شکل «ز» در جدول اشاره کنید و از شاگردان بخواهید که صدای آن را تلفظ کنند. بعداً به شاگردان بگویید که صدای «ز» چهارقسم است. شکل یك قسم آنرا قبلاً یاد گرفتیم یك قسم دیگر آنرا امروز می‌خوانیم و دو قسم دیگر را در درس‌های آینده خواهیم خواند. بعداً شکل «ذ» را بر تخته بنویسید و به شاگردان بگویید، این شکل هم صدای «ز» میدهد و نام آن «ذال» است و تنها کلمه‌هایی را باید با «ذال» نوشته کنیم که در کتاب خوانده باشید و یا به شما بگوینـــد که با «ذال» نوشته کنید. بعداً متن درس را تدریس نمایید.

درس صفحه‌های ۵۰ و ۵۱

هدف: ۱- تدریس ـصـــصـ

۲- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

۳- بحث در مورد حرفه‌های میخانیکی و غیره.

طریق تدریس: مانند دیگر حروف.

شکلهای صـ ص «صاد» را مثل آنچه در مورد ذال گفته شد تدریس کنید.

درس صفحه ۵۲

هدف: ۱- تدریس ـحـــحـ

۲- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

۳- بحث و مذاکره در بارهٔ روابط استاد و شاگردان.

طریق تدریس: مانند ذال

درس صفحه ۵۳

هدف: ۱- تدریس ـویـــویـ

۲- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

۳- مذاکره در بارهٔ خلق نیکو و چهره بشاش.

طریق تدریس: مانند دیگر صداها و مصوت‌های مرکب.

درس صفحه ۵٤

هدف: ۱- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

۲- بحث و مذاکره در بارهٔ همکاری با مبارزه با بیسوادی برای اینکه هموطنان ما باسواد شوند.

طریق تدریس: مانند درس صفحهٔ ٤۷.

درس صفحه‌های ۵۵ و ۵۶

هدف: ۱- تدریس ـضـــضـ

۲- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

۳- بحث و مذاکره در بارهٔ مریضی و علل آن.

طریق تدریس: مانند ذال.

درس صفحه ۵۷

هدف: ۱- تدریس ـطـ

۲- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

۳- مذاکره در بارهٔ خیاطی.

طریق تدریس: مانند ذال.

درس صفحه‌های ۵۸ و ۵۹

هدف: ۱- تدریس ـعـــعـــعـ ـعـ

۲- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

۳- بحث و مذاکره در بارهٔ عروسی و جلوگیری از مصارف بی جا.

طریق تدریس: مانند «غین» و «ذال».

تذکر: این صدا هم در تکلم و محاوره اکثراً تلفظ واضح و معیین ندارد، بلکه صدای مصوت قبلی یا بعدی را بخود میگیرد و باعث می‌شود که مصوت‌های متذکره کشیده تر تلفظ شود مثلاً در کلمهٔ «مسعود» مصوت «او» کشیده تر تلفظ میگردد و در کلمهٔ «نعل» مصوت «آ» کشیده تر تلفظ میشود.

درس صفحه ۶۰

هدف: ۱- تدریس ـظـ

۲- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

۳- بحث و مذاکره در مورد نظم و ترتیب در کارها.

طریق تدریس: مانند ذال.

درس صفحه ٦١

هدف: ١- تدریس ـثـ ـثـ

٢- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

٣- بحث و مذاکره در بارهٔ تربیهٔ اولاد.

طریق تدریس: مانند «ذال» و غیره.

درس صفحه ٦٢

هدف: ١- تدریس ـئـ ـئـ

٢- خواندن و فهمیدن یك متن ساده.

٣- مذاکره در بارهٔ کتاب و اهمیت آن.

طریق تدریس: مانند «ذال» وغیره.

تذکر: همزه در زبان دری از نگاه صدا و شکل وجود ندارد، اما چون کلمات همزه‌دار عربی به لسان دری بکار برده می‌شود، لذا از معرفی کردن شکل همزه به شاگردان ناگذیریم. همزه اصلاً یك شکل دارد که در بین و اخیر کلمات ظاهر میشود ولی وقتیکه بعد از شکل «ی» بیاید بر کرسی نوشته می‌شود مثلاً هیئت، خطئت و غیره.

اگر پس از «و» و «ا» بیاید بدون کرسی نوشته می‌شود. اینکه ما در کلمهٔ قرایت همزه را بر کرسی نوشته‌ایم از باعثی است که به همین شکل در رسم الخط معمول دری به مشاهده میرسد.

چون همزه به شکل اصلی از خود حرکتی ندارد بنابرآن، آنرا شبه مصوت یا «شبه واول» دانسته در قسمت صامت‌های جدول حروف خانه‌ای برای آن معین شده است.

درس صفحه ٦٣

هدف: تمرین و تکمیل کردن جمله‌های ناقص.

جملات این صفحه بعد از اکمال به شکل آتی خواهد بود: دروازهٔ پیشرفت بروی آدم‌های خواننده باز است.

طاهر یك شاگرد لایق است.

آنها غیاث و ثریا را خوب تربیه میکنند.

آنها به کمك اکبر خواننده میشوند.

یاد آوری: پس از تدریس این صفحه اشکال حروف خاتمه می‌یابد و جدول الفبا به شکل صفحهٔ بعدی خواهد شد.

جدول الفبا بعد از اکمال

آ	اَ	اِ	اُ
ای	یَ	یِ	یُ

ب	پ	ت	ث
ج	چ	ح	خ
د	ذ	ر	ز
ژ	س	ش	ص
ض	ط	ظ	ع
غ	ف	ق	ک
گ	ل	م	ن
و	ه	ء	ی

درس صفحه‌های ٦٥ و ٦٦

هدف:

مطلب از تدریس این درس گردان و تکرار جدول الفبا و یاد دادن نامهای حروف است. پیش از آنکه شاگردان متن درس را بخوانند به خانه‌های "ح، ذ، ص، ض، ط، ظ" در جدول حروف اشاره کنید و از شاگردان بخواهید که ابتدا صدا و بعد نام هر یك ازین حروف را بگویند، زیرا نام آنها را قبلاً یاد گرفته‌اند. پس از آن به شاگردان بگویید طوریکه این حرف‌ها نام دارند، دیگر حروف هم نام دارند. بعداً از شاگردان بخواهید که متن درس را بخوانند و نامهای حروف الفبا را یاد بگیرند.

درس صفحه‌های ٦٧، ٦٨، ٦٩ و ٧٠

این درس‌ها برای تدریس بعضی نکات اختصاصی و استثنایی ترتیب شده. اگرچه به صورت خود آموز است، ولی معلم سعی نماید، شاگردان مطالب آنرا با تمرین بیشتر یاد بگیرند.

چون درس صفحات متذکره از نگاه حجم زیاد است لذا نظر به سرعت پیشرفت شاگردان میتوانید آنرا در دو و یا سه روز تدریس نمایید.

کتاب آسان سوم

پس از تمام شدن کتاب "بیایید خواننده شویم"، باید کتاب آسان سوم را در اختیار شاگردان بگذارید. طوریکه قبلاً تذکر داده شد باید شاگردان این کتاب آسان را هم در خارج از صنف مطالعه کنند، و تمام نکات آن در صنف مورد بحث قرار گیرد.

مطالعه اصلی کتاب آسان سوم را نیز مثل کتاب اختصاصی کتاب‌های آسان اول و دوم برای شاگردان شرح دهید.

امتحان ســـوم

در امتحان نوبت سوم علاوه بر موادی که در امتحان دوم شامل بود جمله سازی هم اضافه شود. شاگردان شما باید علاوه بر خواندن، فهمیدن و املا، از حد اقل ده کلمه که برای آنها داده میشود ده جمله سازند.

مثلا: اگر کلمات درس، سوزن، مکتب و غیره را به آنها بدهید باید آنها را به جملات با معنی و طویل بنویسند، یعنی نکته‌ای قابل تذکر اینست که آنها نباید عادت کنند که جمله‌های قالبی مثل ما درس داریم. ما مکتب داریم، بنویسند، بلکه باید جمله‌های طویلتر و دارای مفهوم وسیعتر نوشته کنند، و به این ترتیب میتوانید برای هرجمله دو نمره تعین کنید یك نمره برای درست بودن مفهوم و ساختمان جمله و یك نمره هم برای املای کلمات هر جمله، تا به این وسیله انکشاف ذهن آنها بخوبی فهمیده شده بتواند.

پـــایـــان

PROPERTY OF ACKU 9301